

Hilversum100 *Steenbreekcafé 06 02 2025, verslag

Plenaire verhalen

Actie Steenbreek in 2024 / Marian Schouten, [Hilversum100-natuur](#)

Tegelwippen

- Zo'n 200 mensen hebben tegels gewipt in eigen tuin. De tegels werden opgehaald door de Tegeltaxi. In verschillende wijken, zoals de [Havenstraatbuurt](#), hebben bewoners samen tegels gewipt. Ook op meerdere schoolpleinen zijn tegels weggehaald en planten neergezet.
- De gemeente wipte tegels bij het [stadskantoor](#), bij de renovatie van zes [speeltuintjes](#) en bij de herinrichting van straten.
- We deden mee aan het [NK Tegelwippen](#) en eindigden op de 15de plek.

Verrijken van de tuin

- Met al onze particuliere tuinen hebben we samen een flink – potentieel - natuurgebied in handen.
- We kunnen onze tuinen aantrekkelijker maken voor planten en dieren, bijvoorbeeld door te kiezen voor [inheemse en biologisch gekweekte planten](#). Door [nestgelegenheid](#) aan te bieden, een vijvertje aan te leggen en te zorgen voor [egelsnelwegen](#) tussen onze tuinen.

Samen tuinieren

- In de mooie buurttuinen is volop getuinierd, ook tijdens [NLDoet](#). Bijvoorbeeld Onze Buurttuin in Noord en de [Riebeecktuin](#).

Planten met elkaar delen

- Zoek je planten? Ga eens kijken bij een van de Plantenbiebs in Hilversum waar je kamer- en tuinplanten kunt brengen en halen. Je vindt ze op de initiatievenkaart onderaan de homepage van www.hilversum100.nl.
- In het voorjaar was er in wijkcentrum De Geus een [Zaden- en Plantenmarkt](#). Ook dit jaar weer op [8 maart](#) en 10 mei.
- We deelden 12.000 [biologische bloembolletjes](#) uit en de gemeente gaf 600 boompjes weg.

Meer planten in het straatbeeld

- Een bekende activiteit is het beplanten van boomspiegels. Nieuw is dat de gemeente boomspiegels vergroot en met elkaar verbindt.
- Geveltuintjes zijn een sieraad voor de straat. Wil je nog meer groen, dan kun je er klimplanten in zetten. Aan de Liebergerweg is een [geveltuin XL](#) aangelegd tegen de muur van een appartementengebouw.

Kennis delen

- We begonnen het jaar met het [Steenbreekcafé](#).
- In het [Duurzaamheidscentrum](#) is een natuurinformatiehoek ingericht en een maandelijks Tuinvogelspreekuur.
- Heel succesvol was [Hilversum Moestuinstad](#). Kerkelanden Groent organiseerde meerdere [inspiratie- en kennisbijeenkomsten](#).
- Er zijn verschillende actieve app-groepen gestart, op thema en op postcode.
- We delen kennis via informatieve blogs op de [website van H100](#).
- We lanceerden de webpagina <https://hilversum100.nl/steenbreek/> met veel informatie, tips en contacten.

Ondersteuning in 2025

- De gemeente biedt [praktische ondersteuning](#).
- Vanuit Hilversum100 bieden we steun aan bewoners. We kunnen je helpen met het maken van plannen, vinden van medestanders, delen van kennis en met publiciteit.
- Heb je vragen? Een groen plan? Mail natuur@hilversum100.nl

Klein Arcadië / [Albin Hunia](#)

Arcadië, een ideale wildernis

- Dat beeld zit in ons collectieve geheugen gegrift. Maar wat we doen is het bouwen van steden vol torenflats en beton. We zijn ver afgedwaald van dat ideaal.
- Kunnen we Arcadië herscheppen? Poging daartoe zie je bv in de Engelse landschapstuin. En in onze tuinsteden.

Oerstructuur/elementen van Klein Arcadië: Grot, Rotswoestijn, Savanne, Bosrand, Woud.

- De Grot (ons huis) hebben we goed voor elkaar: warm, veilig en gerieflijk.
- De Rotswoestijn is een plek van waaruit we de omgeving in de gaten kunnen houden en kunnen zien of er gevaarlijke dieren aankomen. Ook dat hebben we (met onze tegelterrassen) goed voor elkaar.
- Dan een grazige, bloemrijke wei of Savanne met uitzicht, zon en water. Veilig en behaaglijk.
- Een Bosrand met kruiden en struiken.
- Een verder weg het Woud waar je niet zo vaak komt. De omlijsting van je wereld.

Cultuur vs. natuur

- Natuur = spontaan // levensvormen zijn op elkaar aangepast // de condities ontstaan // met de mogelijkheid voor dieren om de gehele levenscyclus te doorlopen // steeds in ontwikkeling/successie.

- Cultuur = niet spontaan (de mens bepaalt) // de condities zijn gecontroleerd // levenscycli worden doorbroken (wieden, snoeien) // er is weinig tijd, alles moet er meteen goed uitzien.

Pleidooi

- Voor minder cultuur/tuinieren en meer spontaan/laten gaan en het heel houden van de levenscycli voor insecten, vogels, kleine zoogdieren. Op deze manier nadenken over onze tuin kan helpen om de oernatuur te verwelkomen. Met elke tegel die we lichten nodigen wij de natuur uit om terug te komen in ons Kleine Arcadië.

Beginnen in je eigen straat / Martin Smit

Connectie maken

- Om een connectie tussen mens en plant te krijgen moet je fysiek contact maken: voelen, vastpakken, ruiken, proeven. Dat krijg je mee als kind. Of niet.

Momentum creëren

- Begin klein met iets esthetisch waar iedereen enthousiast over is. Bijvoorbeeld met een paar vierkante meter met robuuste planten. Zo creëer je groen momentum. Van daaruit kun je een volgende stap zetten naar meer groen in je straat.
- Voorbeeld van zijn eigen huis, dat een versteende tuin had. Stenen eruit, planten erin en tegen de gevel. Aanvankelijk commentaar uit de buurt: 'Zonde van die mooie tegels', later werd het: 'Oh, dit is ook wel mooi'.

Kennis delen

- Tijdens de buurtbarbecue gaat Martin in gesprek met burens over planten. 'Waarom doet mijn planten het niet?' Bijvoorbeeld omdat iemand een plant die zon nodig heeft in de schaduw zet. Dat leidt tot teleurstelling. Je kunt mensen helpen met dit soort kennis.

'Van paal naar perk'

- Met de wijkregisseur heeft Martin een plan gemaakt voor plantvakken. Handtekeningen verzameld, vakken aangelegd (door gemeente), maar de planten kwamen maar niet en het werden kattenbakken. Zo raak je het momentum kwijt.
- Uiteindelijk heeft Martin ze volgezet met eigen planten, gaf veel goodwill in de straat. Fungeert nu als bruggenhoofd, hopelijk legt gemeente dit jaar meer plantvakken aan.

'Hou vol' / [Vybeke Pieters](#), gemeente Hilversum

Projecten in 2025

Koele plekken

- Jan Kortplein // Franciscusweg

Ecologische verbindingzones

- Worden stukje bij beetje gerealiseerd. Dit jaar met uitbreiding ecologisch maaibeheer langs de vlinderroutes. Bewoners die langs zo'n zone wonen, kunnen kijken hoe ze met hun eigen tuin daaraan kunnen bijdragen.

Oplevering speelplekken in 2025

- Mgr. Vd Weteringstraat // Laanstraat/Kruissteeg // Willibrorduslaan 2-12 // Willibrorduslaan 31 // Sint Annastraat // Dr. P.J.H. Cuypersplein

Vijf nieuwe speelplekken gaan in 2025 in de participatie

- Nieuwlandseweg t.h.v. 53 // Prinsenstraat t.h.v. 23 // Röntgenstraat t.h.v. 4 // Geuzenweg t.h.v. 224 // Ohmstraat t.h.v. 27 // Extra: het park aan de Neuweg

Boompjesuitgifte

- Dit jaar worden het haagjes.

Boomspiegels en geveltuinen

- Binnen gemeente is gesprek over eenvoudiger werkwijze. Eind maart is daarover meer bekend. Blijf intussen gewoon vragen.
- Schoffelen van boomspiegels is afgeschaft. Maaien blijft wel, eind maart meer duidelijk wat dat gaat inhouden.
- Ook in winkelstraten zijn geveltuinen mogelijk en zeer welkom.

Monitoringsprogramma's

- Samen met bewoners. Onder andere Meetnet Urbane Soorten ([MUS](#)), Tel Insecten Mee ([TIM](#)) en wildcamera's in particuliere tuinen (het rapport vind je [hier](#)).
- Het invoeren van je waarnemingen www.waarneming.nl is zeer waardevol voor onderzoekers.

Parkeren in de voortuin?

- Mensen die al een oprit hebben krijgen geen parkeervergunning en moeten hun auto dus op die oprit parkeren. Uitgangspunt zou je kunnen vertalen als 'je eigen bezit moet je waar mogelijk op eigen terrein kunnen bergen'.
- Wanneer je extra (nieuwe) inrit zou maken (voor P in de voortuin) dan beperk je de openbare ruimte in mogelijkheden: noch parkeren, noch groen voor de buurt, omdat de oprit dan vrij moet blijven. Daarvoor krijgen bewoners dus geen toestemming.

Kiest de gemeente voor biologische planten?

- De gemeente beweegt die kant op. De aanhoudende vraag van bewoners helpt daarbij. We doen het steeds beter, maar we zijn er nog niet.

Hilversum Moestuinstad / [Sanne Steen](#)

- Wat doe je als je tegels hebt gewipt? Er iets inzetten wat bijen kunnen eten. Maar ook iets dat je zelf kunt eten.
- Je kunt ook samen met anderen een tuin opzetten. Als iedereen dat doet, kunnen we met elkaar gaan ruilen. Community [Hilversum Moestuinstad](#).

Zaden(ruil)markt / [Monique van Bussel](#)

- De natuur is op zoek naar helden, die de verbinding maken en wiens planten groter en sterker worden dan de gemakzucht, onnadenkendheid en onvrede. Het is toch bewezen dat groen gelukkig maakt, dat vogelgeluid als een anti-depressivum werkt, dat zoemende bijen toekomst betekenen?
- De heldenzaadjes die voor voor dit grote geluk zorgen, zijn te verkrijgen op de [Zaden\(ruil\)markt](#) op zaterdag 8 maart van 10 tot 14 uur in Wijkcentrum De Geus.

Plantenbieb / [Carli van 't Schip](#)

- Zag een container vol mooi hout. Bouwde daarvan een kastje in de voortuin. En nu staan er plantjes in die je kunt meenemen. Je kunt er ook je eigen plantjes inzetten. Ze maakt de potten met planten graag mooi.
- Plantenbiebs kun je vinden op de initiatievenkaart op de homepage van www.hilversum100.nl (helemaal naar beneden scrollen).

Egel in de tuin/ [Gerrit Rigter](#)

- Gerrit heeft egels in de tuin. Gaten gezaagd in de schutting als egelsnelweg en een egelrestaurant ingericht. Op de wildcamera zag hij elke nacht wel 4, 5, 6 verschillende egels passeren. Maar de katten uit de buurt vonden het egelrestaurant. Hij heeft van alles geprobeerd...

Costeruistuin / [Nikoline van der Werf](#)

- Planten die over zijn zetten we in een rekje. Die kun je meenemen. Kleine bijdrage is welkom via de QR-code. Kom vooral eens langs in onze prachtige tuin!
<https://costeruistuin.nl/>

Steenbreekcafé 2025 * Wensen en plannen

Wil je contact met de mensen achter een van onderstaande initiatieven? Mail natuur@hilversum100.nl.

Actie Red de Egel

- Actie Red de Egel, oprichting egelwerkgroep. Zijn faunapassages voor egels mogelijk? Kunnen we egels monitoren? Hoe kunnen we egels helpen? Wat kunnen we zelf doen als bewoners? Wat kan de gemeente doen? [Zie Deventer](#) als voorbeeld voor egelbeleid.

Havenstraatbuurt

- Vergroening van het Drie-eikenplein
- Vergroening Havenstraat i.s.m. bewoners en ondernemers.
- Moestuinbakken / buurttuin op pleintje Versakantoor Ruitersweg i.s.m. Moestuinstad
- Buurtcompostbak
- Van paal tot perk (er staan overal anti-parkeerpaaltjes; als we die nou eens vervangen door bloemenperkjies of bloembakken)
- Groene doorloper, koele long in 1211, doortrekken, starten vanuit het (hete) centrum // Containerplaats tuintjes-hoogjes // Ondernemers-bewoners-gemeente-woningcorporaties simultaan vergroenen // Steenbreekcafé ism ondernemers-Renske // Plantenbieb // Wadi // Vijver in 1211 // Zadenruil // Vogelkastjes // Steenbreek-thema-avond
- Contact: <https://hilversum100.nl/profiel/martine-boetje/>

Kerkelanden Groent

- Vogeleiland in Kerkelandenvijver. Ruimte voor planten, kleine dieren en watervogels.
- Een SamenTuin voor mens, dier en natuur in de wijk Kerkelanden. Wie doet er mee?

Centrum

- Tegelwippen op het marktplein. Zie aanzet [Dudok 2050](#).
- Geveltuinen rond de nieuwbouw bij het oude postkantoor.

Tegelwippen rond gemeenschappelijke voorzieningen

- Tegelwippen kan ook bij de sportclub, rond de kerk, bij het wijkcentrum, het verzorgingshuis, het kantoor. Een eenvoudige verbetering is het plaatsen van heggen langs of in plaats van hekken.

Samentuinen / Hilversum Moestuinstad

- Diverse plannen voor samentuinen.
- Initiatief: moestuinen! Eetbaar Hilversum. Lokaal, biologisch, verbinding in de buurt. Zoekt hiervoor: tuiniers die zich niet uit het veld laten slaan. // Mensen die de buurt meekrijgen. // Gemeentegrond met potentie.
- Gouden formule buurtmoestuin: Moet ergens bij horen (school, wijkcentrum, kerk), in verbinding staan met de buurt, toegankelijk zijn, zichzelf in stand houden. Bij mensen knop omzetten dat zo iets leuk is.

Mensen motiveren

- Samen nadenken over betrekken van meer bewoners en jongeren.
- Zoekt: wat werkt om buurtbewoners mee te laten doen? Wat, welke aanpak werkt? En wat niet? // behoefte aan positieve energie, elkaar af en toe motiveren!
- Initiatief: Met PBS (positive behaviour support) mooie acties voor kinderen en volwassenen om hart en hoofd richting groen respect voor de natuur te bewegen. Nodig: prullenbakken voor zwerfafval, beeldmateriaal, spelvormen (actief, coöperatief).
- Stadsnatuurwandelingen i.s.m. IVN en Vogelwerkgroep.

Afspraken. Handhaven

- Vanuit Programma Groen focus op huurwoningen. Alliantie, Gooi & Om en Dudok samenbrengen. Handhaven op kap van bomen en kaalslag tuinen bij verhuizing.
- Visie en beleid gemeente op minimum aantal m2 groen en i.p.v. parkeerplek grind of moestuinbakken.

Planten

- Plantenbieb overleg / contact / uitwisseling
- Promotie van natuurstarters: makkelijke en waardevolle planten waar je enthousiast van wordt: wilde marjolein, citroenmelisse, munt, hondsdrif, brandnetel.
- Planten- en bomenhub, waar overtollige planten tijdelijk kunnen logeren tot ze een nieuw baasje hebben gevonden.
- Wandelende bomen.
- En een advies van Flora voor Fauna: 'Het aanbrengen van bemeste grond is nergens voor nodig. Beetje bladcompost toevoegen aan het zand onder de tegels is voldoende (voor de structuur). Verder is zand prima als je werkt met planten van hier.'

Heb je vragen? Een groen plan? Mail natuur@hilversum100.nl